

आचक्षे वो दानवा वालिशाः स्य सिद्धः कचो वक्ष्यति मत्सकाशे । सञ्जीविनीं प्राप्य विद्यां महात्मा तुल्यप्रभावो ब्राह्मणो
ब्रह्मभूतः ।

एतावदुक्त्वा वचनं विरराम स भार्गवः । दानवा विस्मयाविष्टाः प्रययुः स्वं निवेशनं ।

गुरोरस्य सकाशे तु दशवर्षशतानि सः । अनुज्ञातः कचो गन्तुमिथेष त्रिदशालयं ।

इत्यादिपर्वणि सम्भवपर्वणि यथात्युपाख्यानेषट्सप्ततोऽध्यायः ॥ ७६ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ समावृत्तव्रतं तन्तु विस्मृतं गुरुणा तदा । प्रस्थितं त्रिदशावासं देवयान्यब्रवीदिदं ।

ऋषेरङ्गिरसः पौत्रं वृत्तेनाभिजनेन च । भ्राजसे विद्यया चैव तपसा च दमेन च ।

ऋषिर्यथाङ्गिरा मान्यः पितुर्मम महायशाः । तथा मान्यश्च पूज्यश्च मम भूयो वृहस्पतिः ।

एवं ज्ञात्वा विजानीहि यद्वीमि तपोधन । व्रतस्य नियमोपेते यथावर्त्तमान्यहं त्वधि ।

स मावृत्तविद्यो मां भक्तां भजितुमर्हसि । गृहाण पाणिं विधिवन्मम मन्त्रपुरस्कृतं ।

॥ कच उवाच ॥ पूज्यो मान्यश्च भगवान्यथा तव पिता मम । तथा त्वमनवद्याङ्गि पूजनीयतरा मम ।

प्राणेश्योऽपि प्रियतरा भार्गवस्य महात्मनः । त्वं भद्रे धर्मतः पूज्या गुरुपुत्री सदा मम ।

यथा मम गुरुर्नित्यं मान्यः शुक्रः पिता तव । देवयानि तथैव त्वं नैवं मां वक्तुमर्हसि ।

॥ देवयान्युवाच ॥ गुरुपुत्रस्य पुत्रो वै न त्वं पुत्रश्च मे पितुः । तस्मात्पूज्यश्च मान्यश्च ममापि त्वं दिजोत्तम ।

असुरैर्हन्यमाने च कच त्वयि पुनः पुनः । तदा प्रभृति या प्रीतिस्तो त्वमद्य स्मरस्व मे ।

सौहार्दे चानुरागे च वेत्य मे भक्तिमुत्तमां । न मामर्हसि धर्मज्ञ त्यक्तुं भक्तामनागमं ।

कचउवाच ॥ अनियोज्ये नियोगे मां नियुनक्ति शुभव्रते । प्रसीद सुभु त्वं मच्चं गुरोर्गुरुतरा शुभे ।

यत्रोषितं विशालाक्षि त्वया चन्द्रनिभानने । तत्राहमुषितो भद्रे कुक्षौ काव्यस्य भाविनि ।

भगिनी धर्मतो मे त्वं मैवं वोचः सुमध्यमे । सुखमस्युषितो भद्रे न मन्युर्विद्यते मम ।

आपृच्छे त्वागमिष्यामि शिवमाशंस मे पथि । अविरोधे न धर्मस्य स्मर्त्तव्योऽस्मि कथान्तरे । अप्रमत्तोत्थिता नित्यमाराधय

गुरुंमम ।

॥ देवयान्युवाच ॥ यदि मां धर्मक्रामार्थे प्रत्याख्यास्यसि याचितः । ततः कच न ते विद्या सिद्धिमेषा गमिष्यति ।

॥ कचउवाच ॥ गुरुपुत्रीति कृत्वाऽहं प्रत्याचक्षे न दोषतः । गुरुणा चाननुज्ञातः काममेवं शपस्व मां ।

अर्षे धर्मं ब्रुवाणोऽहं देवयानि यथा त्वया । शप्ते नार्होऽस्मि शापस्य कामतोऽद्य न धर्मतः ।

तस्माद्भवत्या यः कामो न तथा स भविष्यति । ऋषिपुत्रो न ते कश्चिज्जातु पाणिं ग्रहीष्यति ।

फलित्यति न ते विद्या यत्त्वं मामात्य तत्तथा । अध्यापयिष्यामि तु यं तस्य विद्या फलित्यति ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्त्वा दिजश्रेष्ठो देवयानीं कचस्तदा । त्रिदशेशालयं शीघ्रं जगाम दिजसत्तमः ।

तमागतमभिप्रेत्य देवा इन्द्रपुरोगमाः । वृहस्पतिं सभाज्येदं कचं वचनमब्रुवन् ।

॥ देवा ऊचुः ॥ यत्त्वयाऽस्मद्वितं कर्म कृतं वै परमाद्भुतं । न ते यशः प्रणशिता भागभाक्तां भविष्यसि ।

इत्यादिपर्वणि सम्भवपर्वणि यथात्युपाख्याने सप्तसप्ततोऽध्यायः ॥ ७७ ॥